

Stocket återbruk

När en stor kommun återbrukar i större skala

The screenshot shows the homepage of the Stocket återbruk website. The header includes the Stockholm City logo and the title 'Stocket återbruk'. A navigation menu contains links for 'Start', 'Annonser & Efterlysningar', 'Tips & råd', 'Tjänster', 'Tyck till', 'Support', 'Regler', and 'Om Stocket'. The main content area is divided into several sections:

- Hitta begagnade möbler och andra saker på Stocket:** A large orange box explaining that users can find used furniture and other items. It includes contact information for advertising and inquiries.
- Äterbruketjänster i projektet utförs i mån av resurser:** A pink box stating that services are provided as resources allow, with a link to the supplier database.
- I Stocket återbruk ingår tjänsterna:** A pink box listing services: Transport, Inventering, Annonsering, and Reparation.
- Regler:** An orange box explaining that the city's furniture and other inventory is available for reuse, with a link to the rules.
- Tyck till:** A pink box encouraging users to provide feedback on the service.
- Kontakta supporten:** A pink box providing contact information for support via email and phone.

Stocket-webben är navet i projekt Stocket återbruk. Överblivna möbler och andra artiklar annonseras ut av en verksamhet som inte behöver dessa för att sedan komma till användning i en annan verksamhet.

Innehåll

Innehåll	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning, bakgrund och syfte	7
2.1 Inledning och syfte	7
2.2 Bakgrund	8
3 Resultat	9
3.1 Måluppfyllelse	9
3.2 Effektmål	10
3.2.1 Resultat ekonomi - Besparingar	11
3.2.2 Resultat miljö	14
3.2.3 Resultat arbetsmarknadsåtgärder	17
3.2.4 Resultat könsfördelning, HBTQ och Männsliga rättigheter	18
3.3 Projektmål	19
3.4 Projektbudget	23
4 Möjligheter till utveckling av Stocket återbruk	24
4.1 I Stocket återbruk finns möjligheter att öka återbruket i staden	24
4.1.1 <i>Omsättningen av möbler och andra inventarier och artiklar skulle kunna öka</i>	24
4.1.2 <i>Infrastruktur för återbruk finns redan vilket innebär att det är möjligt att skala upp verksamheten utan dyra investeringar.</i>	24
4.1.3 <i>Återbruk av nya artiklar som fast inredning och byggmaterial</i>	25
4.1.4 <i>Ökat återbruk av artiklar som förmedlats i mindre kvantiteter under projektiden</i>	26
4.1.5 <i>Behov av förvaring av möbler under längre tidsperioder</i>	26
4.2 Vidareutveckling av tjänster och nya återbrukstjänster	27
4.2.1 <i>Samordning av transporter från upphandlade leverantörer.</i>	27
4.2.2 <i>Rekonditionering av möbler och andra inventarier och artiklar.</i>	27
4.2.3 <i>Kontinuerlig riktad marknadsföring av återbrukstjänsterna</i>	27
4.2.4 <i>På utbildningsförvaltningen finns behov av särskilda återbrukstjänster och speciellt riktad kommunikation</i>	28

4.3	Ökad möjlighet till arbetsmarknadsinsatser	28
4.4	IT-tjänst och teknisk plattform:	29
4.5	Finansiering av en permanent verksamhet	30
4.6	Effekter om ovanstående utvecklingar genomförs	31
5	Projektbeskrivning och avgränsningar	31
5.1	Projekt mål och projektbeskrivning	31
5.2	Styrdokument i staden	31
5.3	Avgränsningar och förutsättningar	33
5.4	Tidsplan	33
6	Organisation, projektdokument och styrning	33
6.1	Projektorganisation	33
6.2	Projektdokument	33
6.3	Bilagor	34

1 Sammanfattning

Projekt Stocket återbruk startades av Stockholms stad i maj 2017. Rapporten handlar om hur en stor del av personalen i en större kommun i praktiken börjat återbruka i stor skala med hjälp av återbrukstjänster. Resultaten i projektet är betydelsefulla för den cirkulära ekonomin i Stockholm stad, vilken omfattar hållbarhet inom områdena ekonomi, miljö och socialt arbete. I projektet har också många utvecklingsmöjligheter identifierats inom cirkulär ekonomi.

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2016-2019 att servicenämnden skulle utreda möjligheterna för staden att bedriva ett stadsövergripande återbruk av inventarier. Ett pilotprojekt med det primära syftet att möbler och andra inventarier i staden skulle återbrukas så effektivt som möjligt skulle genomföras.

De viktigaste resultaten i Stockholms stad på grund av ökat återbruk och uteblivna nyinköp under perioden maj 2017 – december 2018:

- Utgifterna för inköp av nya möbler och andra inventarier har minskat med 16 miljoner kronor i jämförelse med om dessa hade köpts in. Det motsvarar ca 10 procent av Stockholms stads förvaltningars totala inköp av möbler som ligger på 140-160 miljoner under ett år.
- Utebliven uppkomst av avfall är 161 ton för de 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats och bokats via Stocket-webb i jämförelse med om dessa istället hade köpts in.
- Uteblivna utsläpp av växthusgaser är 536 ton för de 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats via Stocket-webb i jämförelse med om dessa istället hade köpts in.
- Via arbetsmarknadsåtgärder har 5 deltagare fått arbetsträning med meningsfulla och efterfråga arbetsuppgifter.

Stocket återbruks-webb och tekniska applikation har varit en avgörande förutsättning för att uppnå bra resultat. Webben är själva navet i återbrukstjänsten där möbler och andra artiklar annonseras ut av den verksamhet som inte behöver dessa och bokas av andra verksamheter.

På webben har:

- 8842 artiklar förmedlats varav 6248 var möbler/inventarier
- 2604 annonser publicerats varav 1731 har bokats
- 274 efterlysningar publicerats
- 4630 anställda har nyttjat de digitala återbrukstjänsterna på webben vilket motsvarar 10 procent av stadens anställda
- 34 av stadens 48 förvaltningar och bolag har annonserat på webben och/eller bokat annonser vilket motsvarar 70 procent

Webben innehåller också information om digitala och praktiska återbrukstjänster. Webben kan nyttjas via dator, mobil och surfplatta. Det finns också en support för användare som är bemannad kontorstid.

Den tekniska plattform som används idag för Stocket-webb och statistikfunktion är en tillfällig lösning som måste bytas ut. I en förundersökning föreslås en ny teknisk lösning i stadens E-tjänstplattform.

I projektet erbjuds återbrukstjänsterna transporter och reparationer av möbler och andra artiklar samt inventering och hjälp med annonsering. Återbrukstjänsterna genomförs av arbetinstruktörer som handleder deltagare. Deltagarna får arbetsträning med meningsfulla och efterfrågade arbetsuppgifter.

Kontinuerlig marknadsföring av tjänsterna har varit avgörande för att uppnå bra resultat i projektet. Marknadsföring har genomförts via externa och interna digitala och tryckta media och muntliga presentationer. Våren 2017 uppmärksammades projektet när miljöborgarrådet intervjuades i lokalpress, när projektmedarbetare fick Pingvinpriset för bra klimatarbete och vid deltagande på Goda Exempelmässan.

Att det finns en stor lokal för mellanlagring av möbler och andra artiklar bidrog starkt till att omsättningen ökade markant. Möjligheten att mellanlagra främst möbler men också andra artiklar har varit en viktig framgångsfaktor vid större flyttar och omorganisationer.

I Stocket återbruk finns goda möjligheter till utveckling av verksamheten inom cirkulär ekonomi. Under projektgenomförandet har nya områden för utveckling identifierats inom ekonomi, miljö och social hållbarhet.

Omsättningen inom befintligt uppdrag med återbruk av möbler och inventarier skulle kunna öka betydligt då det finns många förråd som bör inventeras och där artiklar i bruksskick bör annonseras ut.

Återbruk av nya artiklar som fast inredning och byggmaterial skulle kunna bli ett stort utvecklingsområde. Ett av stadens bostadsbolag planerar för pilotprojekt inom området. Över 2500 av de artiklar som förmedlats via Stocket-webb består av bland annat säkerhetsskåp, storköksutrustning, och sportutrustning. Ökat återbruk av artiklarna som är dyra skulle kunna bidra till minskade utgifter för nyinköp och minskad miljöbelastning.

En ny populär tjänst som börjat genomföras i projektet är rekonditionering av möbler. En annan ny tjänst är samordning av transporter när upphandlade leverantörer måste anlitas. Det är ett bra sätt hålla nere kostnaderna vid till exempel transporter till och från flera adresser.

I lagerlokalen finns en god potential att öka omsättningen och utveckla återbruket med nya arbetsuppgifter för deltagare skulle kunna erbjudas arbetsträning till exempel med rekonditionering och administration.

2 Inledning, bakgrund och syfte

2.1 Inledning och syfte

Projektet Stocket återbruk är stadsövergripande och startades av serviceförvaltningen i Stockholms stad i maj 2017 enligt beslut av kommunfullmäktige i budget 2016. Det primära syftet med projektet är att de möbler och inventarier som köpts in av staden ska återbrukas så effektivt som möjligt. I praktiken innebär det att överblivna möbler och andra inventarier från till exempel en omorganisation i en verksamhet fyller ett behov i någon annan verksamhet i staden.

Inför projektstarten skapade serviceförvaltningen Stocket-webb och en support för användare för att underlätta förmedling av möbler och inventarier. Webben är navet i projektet. På webben annonseras överblivna möbler men också andra saker ut av en verksamhet som inte behöver dessa och bokas sedan av någon annan verksamhet som behöver dem. Det finns också möjlighet att publicera annonser för att göra efterlysningar. Alla anställda i staden har möjlighet att publicera annonser på webben. På webben finns samlad information om återbrukstjänsterna transport, reparation, remake och hjälp med inventering och annonsering.

Stocket-webb kan användas på dator, mobil och surfplatta och nås via intranätets startsida och på webbadress stocket.stockholm.se. Den tekniska applikationen för webben innehåller också en statistikfunktion som togs i bruk vid projektstarten. Statistik från applikationen utgör underlag för beräkningar av resultat i projektet.

I projekt Stocket ska främst de två målen överst i EU:s Avfallshierarki prioriteras: *förebyggande av avfall* och *återanvändning av avfall*. EU:s avfallshierarki innebär att avfall i första hand ska *förebyggas*. (Fig. 1)

Fig 1. I projekt Stocket ska främst de två målen överst i EU:s Avfallshierarki prioriteras: *förebyggande av avfall* och *återanvändning av avfall*.

Serviceförvaltningen har ansvarat för projektet som bedrivits i samarbete mellan 9 förvaltningar och bolag. Genom samarbetet har det varit möjligt att besluta om och uppnå fler projektmål och effektmål.

2.2 Bakgrund

Serviceförvaltningen utredde 2014-2016 på förfrågan från miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall förutsättningarna för om Stockholms stad skulle kunna bedriva ett stadsövergripande återbruk (Bil 4, Inriktningsärende återbrukstjänst/Förstudie). Orsaken var att stora mängder funktionsdugliga möbler, utrustning och andra artiklar i stadens verksamheter under många år hade transporterats till återvinningscentraler. Anledningen till det var ofta att det saknades en organisation och funktion för ett effektivt återbruk. Det innebar att stadens egendom kasserades istället för att återanvändas. Resultatet blev att nya möbler och inventarier köptes in för skattemedel som istället skulle kunna använts i stadens verksamheter.

Förstudien visade på att det under många år funnits behov av en stadsövergripande återbrukstjänst. I förstudien gjordes också en omfattande omvärldsbevakning där framgångsfaktorer och fallgropar från andra offentliga återbruksverksamheter sammanställdes. Förstudien innehåller också utredning om val av teknisk applikation för förmedling av överblivna möbler och inventarier, information med mera. Resultaten i förstudien beaktades vid framtagande av projektdirektiv och projektplan.

Servicenämnden fick i budget för 2016-2019 i uppdrag att utreda en funktion för återanvändning av möbler och inventarier inom stadens verksamheter. Ett projekt skulle genomföras för att testa funktionen.

Vid slutet av 2016 bjöd serviceförvaltningen in miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall, utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck, Hägersten-Liljeholmen och Rinkeby-Kista om att ingå i projektet, varav samtliga tackade ja. Projektgruppen tog fram förslag till projektdirektiv och projektplan vilka beslutades av styrgruppen och förvaltningschefen på serviceförvaltningen.

Att bedriva ett framgångsrikt och resurseffektivt stadsövergripande återbruksprojekt i en stor organisation som Stockholms stad är en stor utmaning när det gäller att kommunicera återbrukstjänsterna. Välplanerad marknadsföring var avgörande för om projektet skulle bli framgångsrikt. Redan i februari 2017 fick projektet stor uppmärksamhet när miljöborgarrådet intervjuades i lokaltidningen Direktpress om projektet. I februari uppmärksammades medarbetare i projektet med Pingvinpriset för bra klimatarbete vilket kommunicerades både på Stockholms stads externa webbplats och på intranätet. Det innebar att många medarbetare i staden redan kände till Stocket-projektet när det startade i maj 2017. Projektet fick också stor uppmärksamhet på Goda Exempelmässan i maj 2017.

3 Resultat

3.1 Måluppfyllelse

Det primära målet för projektet var att återbruket av möbler skulle öka i staden. Mål om att minst 200 annonser skulle publiceras varav 50 skulle bokas och förmedlas uppnåddes redan under det första halvåret av projekttiden och har stadigt ökat.

När projektet startade i maj 2017 hade redan viktiga förutsättningar för att underlätta återbruk genomförts och kunde erbjudas:

- Stocket återbruks-webb var klar och började användas för utannonsering av överblivna möbler och andra artiklar. Via webben har 8842 artiklar förmedlats varav 70 procent var möbler och inventarier. Övriga 30 procent av artiklarna var till exempel säkerhetsskåp, storköksutrustning AV-teknik, maskiner med mera.
- Support för användare av Stocket-webben erbjöds av serviceförvaltningen från projektstarten. Supporten är bemannad kontorstid. Supporten informerar också om praktiska återbrukstjänster. Personalen som bemannar Stocket-supporten består av samma personal som arbetar med stadens e-handelssupport. Det är en viktig framgångsfaktor för att återbruket har ökat i staden. Användare som kontaktat e-handelssupporten har också fått information om att det finns möjlighet att boka begagnade möbler och artiklar på Stocket-webben istället för att köpa in nya artiklar. När en kund planerat att beställa till exempel nya möbler med mera. och det har funnits motsvarande möbler på Stocket-webben har supportpersonalen tipsat om att dessa finns och kan bokas kostnadsfritt.
- Återbrukstjänsterna transporter, hjälp med inventering och annonsering, reparationer och remake. I projektet används ett fordon för transporter av möbler och artiklar.
- Marknadsföring av Stocket återbrukstjänst lyckades bra vilket bidrog till en bred kännedom om tjänsterna och att många medarbetare började nyttja webben och praktiska tjänster.
- Personal på avdelningen för lokalplanering på serviceförvaltningen har erbjudit kunder möjlighet att möblera nya och gamla lokaler med återbrukade möbler och inventarier. Ett av flera bra exempel på lyckat återbruk är när Norrmalms stadsdelsförvaltning flyttade huvudkontoret hösten 2017 från äldre större lokaler till nya mindre lokaler.

Att det primära målet uppnåddes så snabbt beror också på att sommaren 2017 hyrdes en större lokal för mellanlagring av främst möbler och inventarier men också andra artiklar. Lokalen började användas under mitten av hösten 2017 vilket bidrog till att återbruket ökade kraftigt.

Vid planering av projektet ingick 9 förvaltningar och bolag som under maj månad testade alla digitala och praktiska återbrukstjänster. Resultatet under uppstartsmånaden blev positivt. Förvaltningschefen på serviceförvaltningen erbjöd därför under slutet av våren alla 48 förvaltningar och bolag i staden att nyttja återbrukstjänster i Stocket. Gensvaret var mycket positivt.

De viktigaste resultaten om ekonomi, miljö och sociala mål under perioden maj 2017 – december 2018:

- Utgifterna för inköp av nya möbler och andra inventarier har minskat med 16 miljoner kronor i jämförelse med om dessa hade köpts in. (Fig 2, sid 12)
- Utebliven uppkomsten av avfall är 161 ton för de 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats via Stocket-webben. Resultatet har tagits fram genom att jämföra med om dessa möbler hade kasserats/källsorterats istället för att återbrukas. (Fig 7, sid 16)
- Uteblivna utsläpp av växthusgaser är 536 ton för de 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats via Stocket-webben. Resultatet har tagits fram genom att jämföra med om dessa möbler hade kasserats/källsorterats istället för att återbrukas samt att nya möbler istället hade köpts in (Fig 8, sid 16)
- I projektet har 5 personer som befunnit sig långt från arbetsmarknaden erbjudits deltagarplats för arbetsträning varav 3 varit visstidsanställda (Se sid 17)

3.2 Effektmål

Effektmål handlar om själva motiveringen till att ett projekt eller en webbplats finns i en organisation. Varför investerar vi pengar i detta? Vad är det vi vill åstadkomma? Vilken effekt vill vi uppnå? Effektmål ska vara möjliga att mäta i till exempel antal, kronor eller kilo.

Resultat för ekonomi, miljö och sociala frågor redovisas för projektperioden maj 2017 – december 2018.

3.2.1 Resultat ekonomi - Besparingar

- **Minskade utgifter för inköp av nya inventarier, inklusive utgifter för transporter och montering**

För de möbler och inventarier som har återbrukats genom förmedling/bokning via Stocket-webben har beräkningar tagits fram för hur mycket det hade kostat staden att istället köpa in dessa. Prisuppgifter för beräkning baseras på information från de största leverantörerna av möbler och inventarier till staden. Den totala summan för uteblivna inköp av möbler och andra inventarier blev 16 miljoner kronor för perioden maj 2017 – december 2018. För perioden maj – december 2017 blev den totala summan 4 miljoner. För perioden januari – december 2018 blev det totala beloppet 12 miljoner vilket motsvarar en besparing på en miljon kronor per månad (Fig 2, sid 12).

16 miljoner kronor motsvarar drygt 10 procent av Stockholms stads förvaltningars totala utgifter för inköp av möbler och inventarier under ett år. Under 2016 var förvaltningarnas totala inköp av möbler och inventarier cirka 147 miljoner kronor. 2017 var motsvarande totalbelopp cirka 131 miljoner kronor. 2018 låg den totala summan på cirka 127 miljoner kronor. Beräkningar för 2016 och 2017 baseras på data från upphandlade leverantörer av inventarier, vilket är en vedertagen metod för att ta fram resultat. Totalbeloppet för 2018 baseras på information från SKL Kommentus som ansvarat för den nationella upphandling som Stockholms stads avtal gäller för. Beräkningar från upphandlade leverantörer 2018 pågår och kan avvika marginellt (Fig 3, sid 12).

Förvaltningarnas totala utgifter för inköp av möbler och inventarier har minskat från 147 miljoner kronor för 2016 till 131 miljoner för 2017 vilket motsvarar en minskning med 16 miljoner kronor mellan åren (Fig 3, sid 12).

För 2018 låg förvaltningarnas totala utgifter för möbler och inventarier 127 miljoner kronor i jämförelse med 2017 då totalbeloppet var 131 miljoner kronor vilket motsvarar en ytterligare minskning på 4 miljoner kronor (Fig 3, sid 12).

Resultat för förvaltningarnas inköpsstatistik av möbler och inventarier för 2016-2018 visar på en nedåtgående trend (Fig. 3, sid. 12). Resultat över inköpsstatistik 2016-2018 sammanfaller tydligt med trenden när återbruket ökat under perioden maj 2017 – december 2018 med en tydlig uppåtgående trend (Fig. 4 och 5 sid. 13).

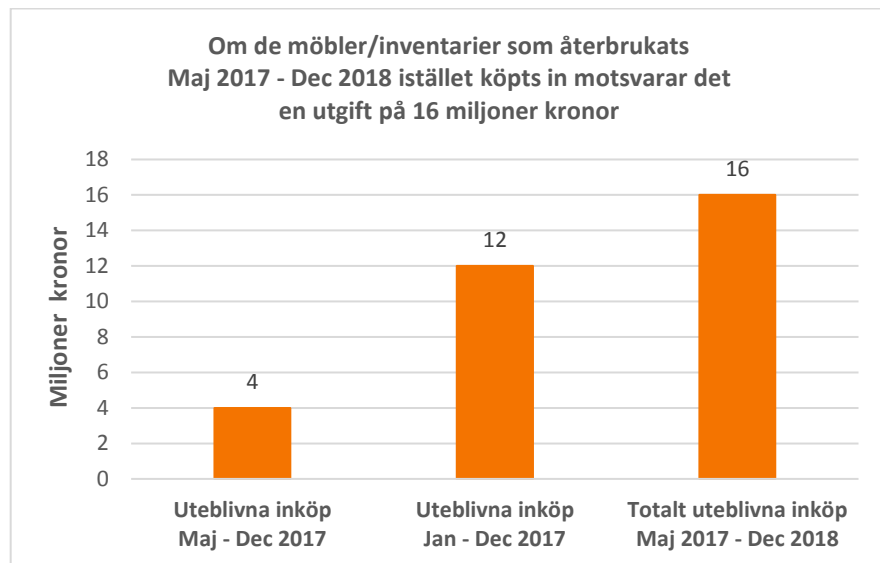

Fig 2. För de möbler/inventarier som förmedlats via Stocket-webben har beräkningar gjorts över hur stora utgifterna hade blivit för staden om dessa istället hade köpts in. Totalt skulle det blivit 16 miljoner kronor för perioden maj 2017 december 2018. För 2018 blev den totala summan 12 miljoner kronor vilket motsvarar en miljon kronor/månad.

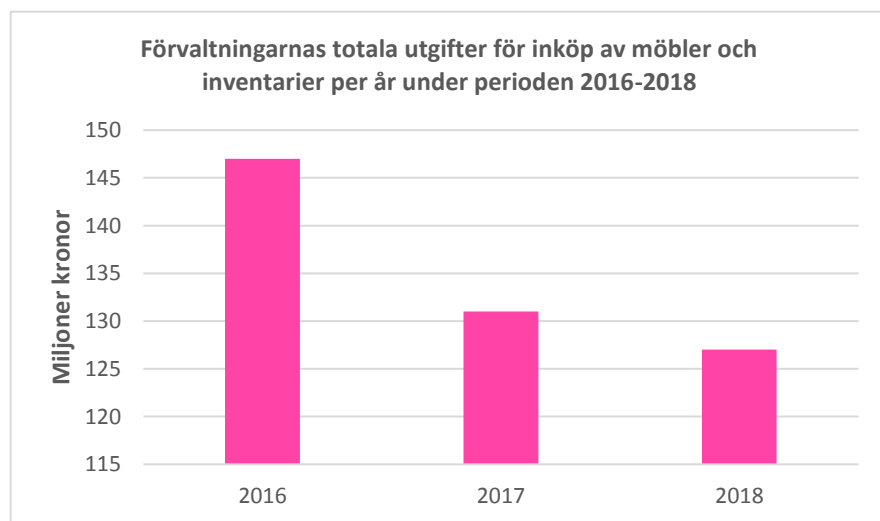

Fig 3. Förvaltningarnas totala utgifter för inköp av möbler och inventarier minskar från år till år för perioden 2016-2018.

- **Att minst 200 annonser och efterlysningar publiceras på Stocket återbruks-webb**

Målet uppnåddes redan det första halvåret av projektiden. Under perioden maj 2017 – december 2018 publicerades totalt 2604 annonser på webben varav 1731 bokades vilket motsvarar 66 procent (Figur 4, sid 13).

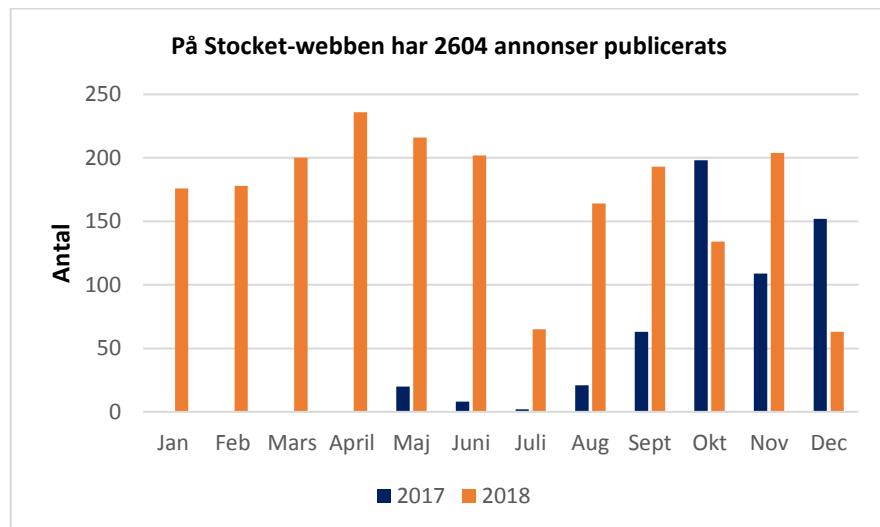

Fig 4, Antal publicerade annonser per månad och år på Stocket-webben för perioden maj 2017–dec 2018

- **Att minst 50 förmedlingar av möbler och inventarier görs på Stocket-webb**

Målet uppnåddes det första halvåret av projektiden. Totalt bokades 1731 annonser där möbler med mera förmedlats. (Fig 5)

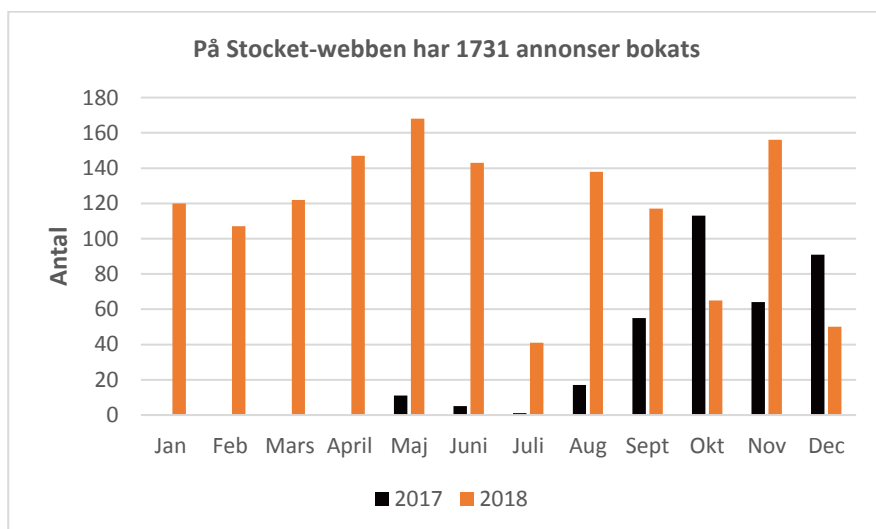

Fig 5, Antal bokade annonser per månad och år på Stocket-webben för perioden maj 2017–dec 2018. Totalt bokades 1731 annonser (66procent).

Topparna för antalet publicerade och förmedlade och bokade annonser sammanfaller med större flyttar i staden. Hösten 2017 flyttade Norrmalms stadsdelsförvaltningshuvudkontor till mindre lokaler. Vår 2018 flyttades en avdelning på serviceförvaltningen från en separat lokal till huvudkontoret. Hösten 2018 inleddes etapp ett för renovering av Tekniska nämndhuset och då flyttade miljöförvaltningen och Bostadsförmedlingen till andra lokaler (Fig 4 och 5).

3.2.2 Resultat miljö

För de 10 vanligaste möbelkategorierna som förmedlats via Stocket-webben har miljöresultat beräknats. De 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats mest via Stocket-webben är stol med armstöd, stol utan armstöd, skrivbord höj- och sänkbart, skåp medelhögt brett med luckor, bord medelstort cirkelformad bordsskiva, hylla hög, skrivbordsstol, fåtölj, skrivbordshurts och 3-sitsig soffa. De tre vanligaste kategorierna som förmedlats via webben är: 1100 stolar med armstöd, 800 stolar utan armstöd och 600 höj- och sänkbara skrivbord (Fig 6, sid 15).

Metod för beräkning av miljöresultat tar tagits fram av Institutet för Vatten och Luftvårdsforskning/Svenska miljöinstitutet. De har beräknat schablonvärden för utebliven klimatpåverkan för 10 olika typmöbler. Stocket har valt ut dessa typmöbler och vägt dem. Den uteblivna klimatpåverkan har beräknats utifrån besparing av tillverkning av en ny möbel (Bil 5, Schabloner för Stocket återbruk).

Modellen jämför i princip återbruk med icke återbruk.

Internt återbruk i Stockholms stad innebär att:

- en förvaltning/bolag köper en ny produkt och väljer att överlåta produkten till återbruk istället för att avfallshantera den vid avyttring,
- och att en annan förvaltning/bolag väljer att överta artikeln istället för att köpa en ny liknande produkt och att sedan avfallshantera den vid avyttring.
- eventuellt behöver produkten även rekonditioneras, alltså fräschas upp och lagas, men det ingår inte i detta projekt

Icke återbruk innebär att:

- en verksamhet i Stockholms stad köper en ny produkt och avfallshanterar den vid avyttring,
- en annan verksamhet väljer att också köpa en ny likadan produkt och att avfallshantera den vid avyttring.

Systemgränserna i detta projekt inkluderar ”vagga till grind” för varje produkt. Varje produkt är beskriven som en sammansättning av de ingående materialen, med en förenklad modell för påverkan från tillverkningen av produkten. Endast klimatpåverkan är inkluderad i modellen.

- Påverkan från materialproduktion är tagen från LCA-databaser med sådan information, till exempel EcoInvent.

- Påverkan från produktionen är uppskattad och pålagd för varje material och är alltså inte produktspecifik. Detta för att möjliggöra jämförbara beräkningar av klimatpåverkan för alla olika produkter, då det generellt inte finns detaljerade klimatpåverkansberäkningar för varje produkt att utgå från.

- Påverkan från transporter av råmaterial är också uppskattade och pålagda.

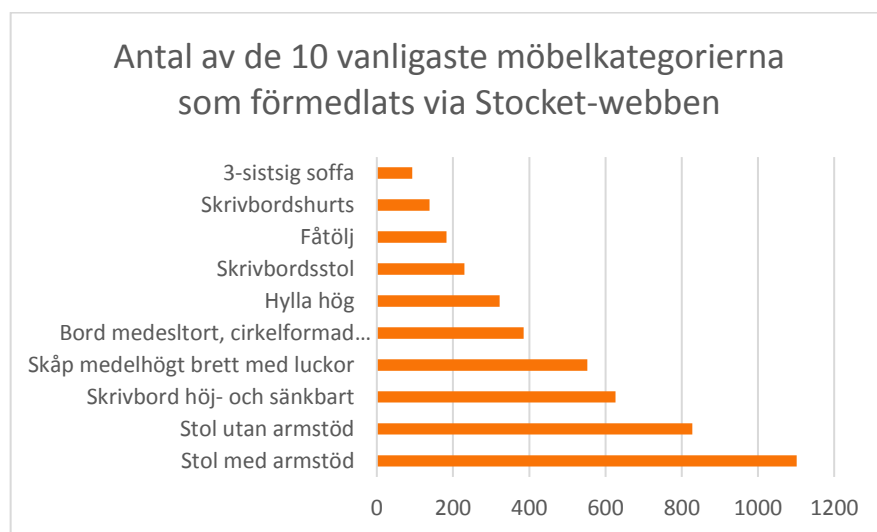

Fig 6. I diagrammet visas antalet av de 10 vanligast förekommande möblerna som förmedlats via Stocket-webben under perioden maj 2017 – dec 2018

- **Uppkomsten av avfall ska minska**

För de 10 vanligaste möbelkategorierna som förmedlats via Stocket-webb har resultat för utebliven uppkomst av avfall beräknats till 161 ton i jämförelse med om dessa istället hade destruerats (Fig. 7).

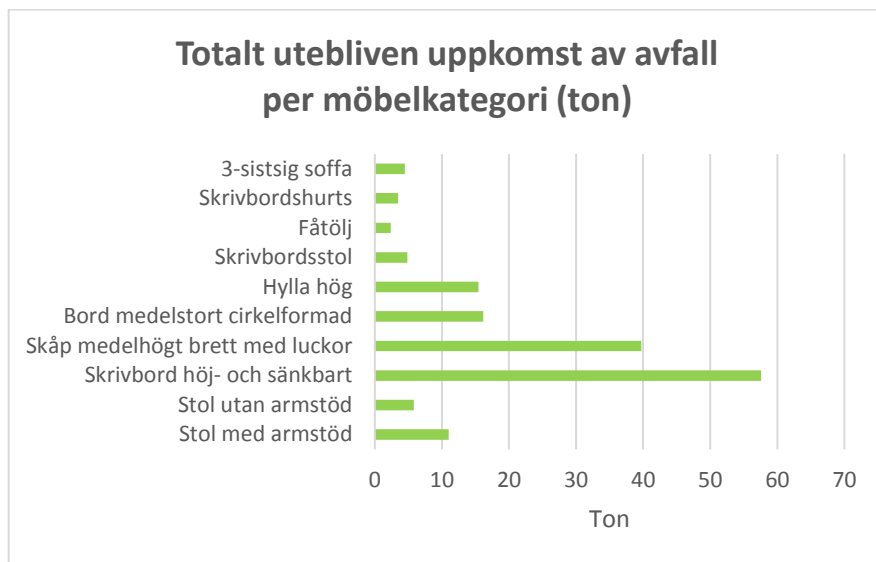

Fig 7. Analys av resultat visar att återanvändning av höj- och sänkbara skrivbord och medelhöga breda skåp är de kategorier som det är viktigast att återbruka då dessa förebygger högts uppkomst av avfall per enhet.

- **Utsläppen av växthusgaser ska minska**

För de 10 vanligaste möbelkategorierna som förmedlats via Stocket-webb har resultat för uteblivna utsläpp av växthusgaser beräknats till 536 ton i jämförelse med om dessa istället tillverkats och köpts in nya (Fig. 8).

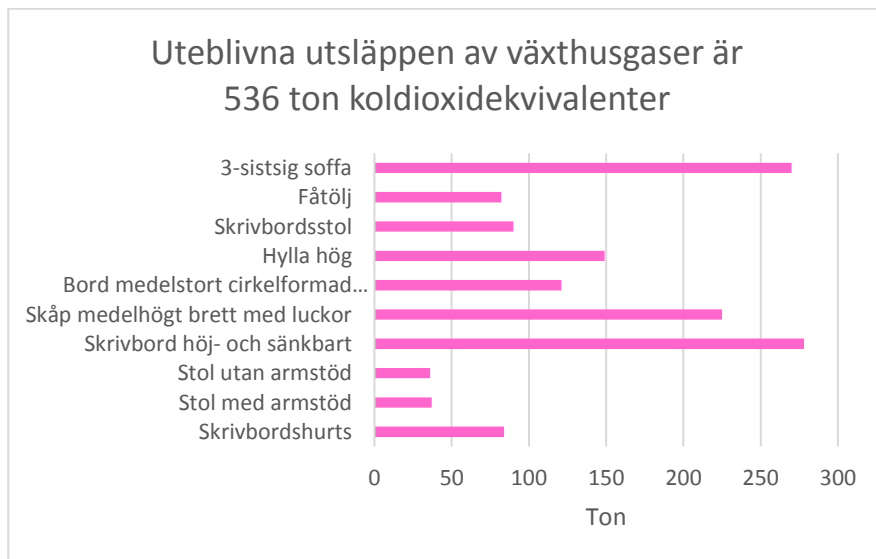

Fig 8. Återanvändning av höj- och sänkbara skrivbord, medelhöga breda skåp, soffor och fåtöljer är de möbelkategorier som det är viktigast att återbruka då detta förebygger uppkomst av avfall mest per enhet.

Resultat för miljömål är i verkligheten betydligt större på grund av att beräkningarna endast omfattat de 10 vanligaste möbelkategorierna. Utöver dessa har många fler artiklar förmedlats via webben: säkerhetsskåp, storköksutrustning, övriga vitvaror, verkstadsmaskiner, AV-utrustning, biljardbord, sportutrustning, instrument, övriga möbler med mera. Enligt servicenämndens uppdrag skulle projektet omfatta återbruk av möbler och inventarier och resultat i rapporten är därför avgränsade till den kategorin av artiklar.

3.2.3 Resultat arbetsmarknadsåtgärder

I projektet har det genomförts arbetsträning för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden. En eller ett par arbetsträning har handlett deltagare som antingen fått arbetsträning via praktik eller visstidsanställning. Lönen för visstidsanställda är subventionerad vilket innebär att Arbetsförmedlingen finansierar större delen av lönen och en mindre del finansieras av arbetsmarknadsförvaltningen eller en stadsdelsförvaltning. Det gäller till exempel anställningsformer som lönebidragsanställning och offentligt skyddat arbete. Huvudsakliga arbetsuppgifter har varit transport av möbler och till viss del hantering av möbler på lagret. Deltagarna tycker att arbetsuppgifterna är meningsfulla och att de får mycket uppskattning från personal i staden som nyttjar dessa praktiska återbrukstjänster. Målet med arbetsträningen är att deltagarna ska gå vidare till jobb på den öppna arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Antalet deltagare var från projektstarten två och ökade när en arbetsinstruktör anställdes på heltid i projektet. Totalt har fem deltagare fått arbetsträning i projektet. Vid till större flyttar har antalet deltagare varit 5-8 personer under arbetsintensiva dagar. Våren 2018 utökades arbetsuppgifterna och arbetstiderna för deltagarna.

- **Ökat antal praktiktillfällen**
 - Totalt fick 2 deltagare praktik och arbetsträning i projektet.
- **Ökat antal visstidsanställningar**
 - Totalt fick 3 deltagare visstidsanställning och arbetsträning i projektet.

- **Att minst 2 deltagare är självförsörjande sex månader efter avslut på projekt Stocket återbruk/Jobbstart**

Inga personer som praktiserat eller varit visstidsanställda i projektet har gått vidare till arbete på den öppna arbetsmarknaden och blivit självförsörjande.

Två av de visstidsanställda som arbetstränat har avslutat sin anställning i projektet, Dessa har fått andra visstidsanställningar där lönen till stor del är subventionerad med medel från Arbetsförmedlingen.

3.2.4 Resultat könsfördelning, HBTQ och Mänskliga rättigheter

- **I projektet ska en jämn könsfördelning eftersträvas när det gäller:**

Arbetsmarknadsförvaltningen har under hela projekttiden strävat efter att det ska vara en jämn könsfördelning bland deltagarna i projektet. En av de fem deltagarna som praktiserat i projektet är kvinna.

Bland projektmedarbetare i styrgrupp, projektgrupp och de två arbetsgrupperna har könsfördelningen varit 50 procent kvinnor och 50 procent män.

- **Stärka arbetet med kvinnor som befinner sig långt från arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden**

Arbetsmarknadsförvaltningen har inte prioriterat målet med hänvisning till att projekttiden varit för kort. Målet är prioriterat av andra verksamheter på arbetsmarknadsförvaltningen.

Flertalet effektmål överensstämmer med mål i stadens budget, avfallsplan och miljöprogram och det finns därför möjlighet att redovisa resultat i dessa.

3.3 Projekt mål

Projekt mål handlar om vad projektet ska leverera, till exempel ett nytt tekniskt system och webb, etablering av en lokal, marknadsföring med mera. Projekt mål är aktiviteter som ska genomföras för att det ska vara möjligt att uppnå effektmålen. Aktiviteter ska vara nödvändiga förutsättningar som måste finnas för att det ska vara möjligt att uppnå effektmålen.

Resultat för projekt mål redovisas för perioden maj 2017 – december 2018.

- **Återanvända möbler och inventarier och förebygga uppkomst av avfall på andra sätt.**

Enligt statistik från Stocket-applikationen/webben har 8842 artiklar förmedlats varav 6248 var möbler och inventarier vilket motsvarar 70 procent av det totala antalet. Övriga artiklar som förmedlats var säkerhetsskåp, storköksutrustning, vitvaror, sportutrustning med vilket motsvarar 30 procent av artiklarna.

- **En digital webb för återbruk ska användas för förmedling av inventarier. På webben ska det vara möjligt att publicera annonser och efterlysningar. På sajten ska det också finnas information om stödtjänster.**

Inför projektstarten installerade serviceförvaltningen en teknisk applikation som består av en webb och en statistikfunktion för att underlätta förmedling av möbler och andra artiklar samt för att ta fram projektresultat. Användartester visade inte på några brister men det framkom flera utvecklingsförslag, vilka handlade om att underlätta återbruksarbetet, som togs till vara. Under projektgenomförandet vidareutvecklades applikationen med några nya funktioner vilket också förbättrade användarvänligheten av de digitala tjänsterna.

I samband med att projektet startades och under genomförande av projektet visar statistik från Stocket-applikationen på att återbruket av möbler, inventarier med mera ökat stadigt (Fig 4 och 5). Under samma period visar förvaltningarnas statistik över inköpen av nya möbler och inventarier att utgifterna har minskat . Resultat finns redovisade under Effektmål (Sid 13).

- **En eller flera lokaler används för mellanlagring av möbler och inventarier.**

I projektet finns ett bemannat lager för mellanlagring av möbler och olika inventarier. Under den första delen av projektetiden användes en mindre lokal för mellanlagring av möbler som fastighetskontoret bidrog med. Lokalen är på 200 kvadratmeter och ligger på Ranhammarsvägen i Ulvsunda, När servicenämnden beviljades medel i början av sommaren 2017 blev det möjligt att

hyra en stor lagerlokal på 775 kvm på Frykdalsbacken i Larsboda industriområde i Farsta strand. När den stora lokalen hyrdes avvecklades den mindre lokalen.

- **Stödtjänst för inventering av inventarier samt publicering av annonser och efterlysningar erbjuds i mån av resurser.**

Projektmedarbetarna har hjälpt kunder till Stocket med inventering av möbler och andra inventarier och artiklar. Kunder har fått hjälp med bedömning av vilka möbler som är i tillräckligt gott bruksskick och i samband med det fått hjälp med annonsera ut dessa på Stocket-webben ifall kunder har önskat det.

I projektet togs det också fram två checklistor för användare och medarbetare i Stocket. En checklista och tidplan används för överenskommelser med kunder när det gäller hantering av större till medelstora mängder möbler och inventarier vid flyttar och omorganisationer. Den andra checklistan och tidplanen används för hantering av fast inredning vid renoveringar och ombyggnader.

- **Stödtjänst för renovering av inventarier erbjuds i verkstäder i mån av resurser.**

Vid inventeringar har det också genomförts bedömningar om det är värt att reparera eller restaurera möbler och inventarier eller om de är utjänta och bör transporteras till återvinningscentral. Arbestinstruktörer har tillsammans med deltagare och visstidsanställda har genomfört 13 renoveringsuppdrag, till exempel omklädning av soffor och reparationer av andra möbler.

- **Stödtjänst för transport av inventarier erbjuds i mån av resurser**

I projektet finns också ett mindre fordon som används för att transportera lättare till medeltunga möbler och andra artiklar där det inte krävs specialtransport. Det har genomförts 265 transportuppdrag av personal och deltagare i projektet.

- **Praktikplatser/deltagarplatser kan erbjudas i stadsdelsförvaltningar för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden.**

I stadsdelsförvaltningar har grupper med deltagare fått arbetsträning och genomfört transporter under handledning. Statistik över dessa transporter har inte varit möjligt att registrera.

- **Visstidsanställningar kan erbjudas i stadsdelsförvaltningar för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden.**

I stadsdelsförvaltningar har grupper med visstidsanställda fått arbetsträning och genomfört transporter under handledning. Statistik över dessa transporter har inte varit möjligt att registrera.

- **Marknadsföring av sajten och kringtjänster**

Stocket återbruk fick bra marknadsföring redan före projektstarten i maj 2017. I Februari 2017 uppmärksammades projektet när miljöborgarrådet intervjuades i lokalpress och när projektmedarbetare fick stadens Pingvinpris för bra klimatarbete.

I projektet har serviceförvaltningen kontinuerligt genomfört omfattande marknadsföring via digitala medier, trycksaker, e-post, muntliga presentationer med mera.

Projektet fick också bra marknadsföring när serviceförvaltningen deltog med en monter om Stocket på Goda Exempelmässan. Alla 9 förvaltningar och bolag i projektet medverkade. På mässan höll projektledaren och en biträdande enhetschef ett seminarium om Stocket. På mässan arrangerades Pingvinprisceremonin som uppmärksammar månadens klimatsmarta exempel varav personal i Stocket återbruk var några som fick priset. Projektledaren deltog också i panelsamtal på mässan som handlade om hur framgångsrika projekt bedrivs.

Alla förvaltningar och bolag som ingår i projektet har marknadsfört Stocket internt via interna kanaler på respektive förvaltning/bolag. Det har bland annat skett via muntliga presentationer, främst för chefsforum samt för lokal och inventarieansvariga för projektledare för flyttar/ombyggnationer, utskick via mejl och brev.

Kunder till projektet, förvaltningar och bolag i stadens verksamheter, har generellt varit mycket positiva till återbrukstjänsterna.

- **En policy/värdegrund för bemötande ska användas i projektet. Policyn ska innehålla följande områden: Mänskliga rättigheter, HBTQ och Jämställdhet och ska gälla för intern kommunikation inom projektet och kundbemötande**

När serviceförvaltningen tog beslut om projektdirektiv och projektplan fanns inte stadens program för HBTQ och Mänskliga rättigheter att utgå ifrån. Eftersom dessa inte var klara sattes inga effektmål inom dessa områden. I avvaktan på att program skulle

tas fram skulle en policy/värdegrund för bemötande tas fram i projektet.

Ingen policy/värdegrund för bemötande har tagits fram i projektet. Projektet har istället utgått från stadens styrdokument.

- **Brukarundersökning ska genomföras med deltagare/praktikanter/visstidsanställda**

Deltagare som avslutar arbetsträning i Stocket såväl som i andra verksamheter för arbetsträningar besvarar en verksamhetsenkät. Ingen specifik brukarundersökning har genomförts på grund av att antalet deltagare i Stocket varit för få.

Dessutom ska projektet utreda:

- **Om det finns LCA-data som kan användas kostnadsfritt för att beräkna minskade utsläpp av växthusgaser**

På uppdrag av Stocket har Institutet för Vatten och Luftvårdsforskning/Svenska miljöinstitutet tagit fram metod över schabloner för Livscykelanalys-data (LCA) för de 10 vanligaste möbelkategorierna som förmedlas via webben (Bil. 5, Schabloner för Stocket återbruk). Dessa har använts för att beräkna uteblivna utsläpp av växthusgaser. Resultat för projektet presenteras ovan under rubriken Resultat miljö (Sid 14).

- **Om det finns data som kan användas kostnadsfritt för att mäta minskad uppkomst av avfall**

Stockholm Vatten och Avfall har vägt de 10 vanligaste möblerna som förmedlas via webben (Bil 5, Schabloner Stocket återbruk). Dessa har använts för att beräkna utebliven uppkomst av avfall (Fig 7, sid 16). Resultat för projektet presenteras ovan under rubriken Resultat miljö (Sid 14-17).

- **Om det är möjligt att mäta minskade utgifter för ekonomiskt bistånd för deltagare/praktikanter/visstidsanställda som fått arbetsträning i projektet och som efter det gått vidare till anställning utanför projektet och blivit självförsörjande eller börjat studera**

Det finns många olika metoder för att beräkna socioekonomiska besparingar både när det gäller individers ekonomi, hälsa, livskvalitet och besparingar för samhället. Målet har inte varit

möjligt att prioritera i projektet men har tagits med på grund av att det kan handla om förbättrad livskvalitet och personlig ekonomi hos individer och minskade utgifter för samhället.

De flesta projektmål har varit möjliga att genomföra och är uppfyllda. Projektmålen överensstämmer med stadens budget, avfallsplan och miljöprogram och kan därför vid uppföljning enkelt redovisas där

3.4 Projektbudget

Initialt byggdes projektet upp genom att de 9 förvaltningar och bolag som ingår i projektet bidrog med arbetstid, lokaler etc. Löpande kostnader hanterades under den perioden av respektive förvaltning/bolag. När projekt beviljades viss finansiering var det möjligt att ändra flera mål i projektdirektiv och projektplan och finansiera aktiviteter som hyra av lagerlokal, leasing av transportfordon, personalkostnader med mera. Även efter det att projektet beviljades medel har samtliga förvaltningar och bolag i projektet bidragit med vissa personella resurser med mera.

Under projekttiden har verksamheten i lokalen i Farsta strand arbetsletts via Lundaverkstaden som är en etablerad verksamhet.

Under projekttiden har utgifterna varit cirka 3,4 miljoner kronor per år. Detta inkluderar lönekostnader för projektledning 800 tkr.

Radetiketter	Kostnadstyp	Summa av Belopp
Personal	Projektledare, Serviceförv. lön	800 000
	Arbetsinstruktör, Arbetsmarknadsförv. lön	480 000
Lokal	Lokalhyra, fastighetsskatt, värme	900 000
Drift	IT drift	600 000
	Hyra bil inklusive drivmedel	120 000
	El	16 000
	Larm, brandlarm	24 000
	It kommunikation	47 000
	Städ	15 000
	Parkering	18 000
Övrigt	Diverse och förbrukningsmaterial	150 000
	Marknadsföring	150 000
Totalsumma		3 320 000

Tab. 1. Budget för Stocket återbruk per år inklusive lön för projektledare

4 Möjligheter till utveckling av Stocket återbruk

Det finns en god potential att vidareutveckla Stocket återbruk inom cirkulär ekonomi. Under projektgenomförandet har nya utvecklingsområden identifierats inom ekonomisk hållbarhet, miljömässig hållbarhet och social hållbarhet. Det finns också goda möjligheter att öka omsättningen inom befintligt uppdrag med ökat återbruk av möbler och inventarier. Flera av de förslag till utveckling som presenteras här genomförs redan framgångsrikt sedan många år tillbaks i andra offentliga verksamheter i Sverige till exempel Malmö stad, Göteborgs stad, Eskilstuna och Nyköpings kommuner.

4.1 I Stocket återbruk finns möjligheter att öka återbruket i staden

4.1.1 Omsättningen av möbler och andra inventarier och artiklar skulle kunna öka

- I stadens verksamheter finns många förråd med tusentals möbler och inventarier, utrustning, andra artiklar med mera som förvarats under längre eller kortare perioder. Enligt information från bland annat utbildningsförvaltningen är det vanligt att det saknas inventarieförteckningar över vilka möbler, utrustning med mera som finns förvarade i utbildningsförvaltningens lokaler. Det beror på att det tidigare saknats en organisation och funktion för samlad information om vilka möbler, köksutrustning, idrottsutrustning med mera som finns i förvaltningens lokaler.
- Alla förråd bör inventeras för genomgång om vilka möbler, utrustning med mera som är funktionsdugliga och annonsera ut dessa på Stocket-webben, alternativt renovera och rekonditionera dessa i de stora verkstäder som finns i staden eller alternativt om de är utjänta transporteras till återvinningscentral.

4.1.2 Infrastruktur för återbruk finns redan vilket innebär att det är möjligt att skala upp verksamheten utan dyra investeringar.

I Stocket återbruksverksamhet finns:

- Stocket-webb för kostnadsfri förmedling av möbler och andra artiklar. På webben finns också samlad information om praktiska återbrukstjänster.
- Support för användare av Stocket-webb som är bemannad kontorstid av serviceförvaltningen. Personalen som arbetar i supporten informerar också om praktiska återbrukstjänster.

- En stor etablerad lagerlokal finns för mellanlagring av möbler och andra inventarier och artiklar
- Återbrukstjänster för hjälp med inventering och annonsering
- Återbrukstjänster för renoveringar och arbetsrutiner för hantering av stora mängder möbler

4.1.3 Återbruk av nya artiklar som fast inredning och byggmaterial

Vid genomförande av projektet har det identifierats flera kategorier av artiklar som det skulle vara möjligt att återbruk- i stadens verksamheter:

- Fast inredning och byggmaterial är kategorier som skulle vara möjliga att återbruka i stor skala i staden. Återbruk av dessa skulle bidra positivt till att uppnå mål som gäller besparingar, miljö och social hållbarhet. Återbruk av dessa kategorier genomförs redan sedan många år i större och mindre städer med goda resultat till exempel Malmö stad.
- Fastighetsbolagen och fastighetskontoret i staden genomför kontinuerligt omfattande och stora renoveringar och nybyggnationer vilka genererar stora mängder fast inredning i bruksskick och överblivet byggmaterial som bör återbrukas. Inom dessa verksamheter förs diskussioner om hur fast inredning och återbruk skulle kunna återanvändas. Svenska Bostäder har från januari 2019 planerat för pilotprojekt där fast inredning som köksskåp, vitvaror, garderober, dörrar, vitvaror, fönsterbrädor, byggmaterial, med mera ska återbrukas. Stocket-webben och infrastrukturen i verksamheten stödjer återbruk i pilotprojekt. På flera andra bostadsbolag förs diskussioner om att genomföra liknande projekt.
- För tillfällig mellanlagring av mindre mängder inredning och byggmaterial är det möjligt att nyttja Stocket lager. För mellanlagring av större mängder fast inredning och byggmaterial skulle det behövas ytterligare en lokal som med fördel skulle vara lokaliserad i Larsboda där Stocket lager är lokaliserat. Detta för möjligheter till samordningsvinster för hantering av inventarier respektive fast inredning och byggmaterial.

4.1.4 Ökat återbruk av artiklar som förmedlats i mindre kvantiteter under projekttiden

- Resultat i Stocket-projektet visar på att 2594 av de totalt 8842 artiklar som förmedlats via Stocket-webben inte består av möbler och inventarier. Dessa utgör 30 procent av förmedlade och bokade artiklar via webben och består av bland annat säkerhetsskåp, utrustning storkök och café, övriga vitvaror, idrotts- och sportutrustning, maskiner och utrustning för verkstäder och slöjdsalar, hantverksutrustning, instrument, AV-teknik, IT-utrustning, elartiklar, maskiner för gatu- och parkskötsel och städutrustning.

Många av dessa artiklar är kostsamma att köpa varför ökat återbruk av dessa skulle bidra till minskade utgifter för staden och minskad miljöbelastning. I staden finns en stor mängd av dessa produktkategorier som samlats i olika förvaringslokaler varför dessa med fördel skulle kunna annonseras ut på Stocket-webben.

- Kännedom bland stadens personal om Stocket återbrukstjänster skulle kunna öka genom en mer riktad och omfattande marknadsföring vilket sannolikt skulle medföra att fler anställda prioriterar att återbruka stadens egendom.

4.1.5 Behov av förvaring av möbler under längre tidsperioder

- Vid större renoveringar, omorganisationer finns behov av att lagra möbler med mera under längre tidsperioder. På Stocket lager finns kapacitet att mellanlagra inventarier och andra artiklar under korta perioder. Möbler och artiklar som transporterats dit ska så snart som möjligt fraktas till nya verksamheter som behöver dessa för att frigöra utrymme för nya artiklar. Det saknas tillräckligt med utrymme för längre tids förvaring.
- Behovet av att mellanlagra möbler, utrustning med mera är mycket stort i utbildningsförvaltningens lokaler där stora renoveringar och omorganisationer pågår kontinuerligt. Nu när hela Tekniska nämndhuset renoveras i flera etapper finns behovet långtidsförvaring av möbler med mera som behöver långtidsförvaras och därefter åter flyttas tillbaka till lokalerna. Eftersom värdet på inventarierna, specialutrustning och andra artiklar är så pass högt innebär det att kostnad för långtidsförvaring är lägre än vad det skulle kosta att köpa in nya artiklar. Frågan om långtidsförvaring behöver utredas. Hur stort är behovet? Hur stora lokaler skulle behövas? Skulle det vara bättre

att återbruka vissa av möblerna/artiklarna direkt? Utredningen bör i första hand se över om det finns lokaler i staden som skulle kunna användas för ändamålet. Om staden saknar lokaler för detta bör utredning göras för att ta fram fakta om hur stora lokaler som behövs för långtidsförvaring och vad kostnaden skulle vara.

4.2 Vidareutveckling av tjänster och nya återbrukstjänster

4.2.1 Samordning av transporter från upphandlade leverantörer.

Vid genomförande av projektet har en tjänst för samordning av transporter utvecklats när det gäller transporter som beställs från upphandlade transportföretag. Detta har genomförts för att hålla nere utgifterna för verksamheter som bokar transporter av tunga och skrymmande artiklar, större mängder främst inventarier samt hämtning och leverans vid flera adresser. Tjänsten har genomförts på initiativ av personal i projektet alternativt kunder till Stocket, men tjänsten har inte kommunicerats mer än muntligen. Tjänsten har blivit mer och mer efterfrågad i projektet och bör därför marknadsföras. Ett alternativ kan också vara att verksamheten i Stocket leasar en lastbil för att möjliggöra vissa av dessa transporter som arbetsträning för deltagare.

4.2.2 Rekonditionering av möbler och andra inventarier och artiklar.

Många möbler och inventarier som förmedlas via Stocket är fräscha och i gott bruksskick. Men en del inventarier och artiklar behöver rengöras eller fräschas upp på andra sätt till exempel ytbehandling av trä med olja. Vid vissa tillfällen har det genomförts av ett mindre antal artiklar. Tjänsten skulle kunna vidareutvecklas och marknadsföras för att undvika uppkomst av avfall.

4.2.3 Kontinuerlig riktad marknadsföring av återbrukstjänsterna

Marknadsföring av återbrukstjänsterna behöver även fortsättningsvis ske kontinuerligt till berörda målgrupper för att kännedomen om dessa ska vara hög. I dagsläget nyttjar över 4600 anställda Stocket-webben aktivt, vilket motsvarar 10 procent av all personal, men det resultatet skulle med fördel kunna öka.

Nyttjandet av de praktiska återbrukstjänsterna behöver bli mycket högre om resultat för återbruket ska öka. Det gäller tjänster som transporter med Stockets mindre fordon, hjälp med samordnade transporter, inventering och annonsering, reparationer och remake.

4.2.4 På utbildningsförvaltningen finns behov av särskilda återbrukstjänster och speciellt riktad kommunikation

På utbildningsförvaltningen sker störst omflyttningar i staden av möbler och inventarier samt en mängd artiklar inom storkök, idrott, slöjd med mera. Enligt information från samordnare i grundskolestaben och staben för gymnasieskolorna behövs utökade återbrukstjänster på förvaltningen. Dels en tjänst för att hålla reda på vilka möbler och andra artiklar som finns i förvaltningens lokaler och vilka behov som finns inför framtiden när det gäller möbler, utrustning med mera. Förvaltningen behöver också en stödtjänst för att samla ihop återbrukade möbler med mera för till exempel möblera och inreda en ny skola som ska startas. Kunskapen om Stocket återbrukstjänster behöver bli betydligt högre bland berörs personal på utbildningsförvaltningen. På skolorna finns ofta lokaler för förvaring av möbler med mera i källare och andra utrymmen dit det är opraktiskt att transportera inventarier och där det är svårt att ha en god överblick av vilka artiklar som finns i utrymmena. På utbildningsförvaltningen finns därför ett behov av att möbler utrustning och andra artiklar mellanlagras i någon annan lokal. Eftersom det är ett högt slitage på skolmöbler finns det också ett stort behov av renovering och rekonditionering av möbler och andra saker.

Utbildningsförvaltningen är den förvaltning i staden som nyttjat återbrukstjänsterna mest bland stadens verksamheter. Men det finns mycket återbruksarbete som återstår att genomföra och behöver göras kontinuerligt. Här behöver en plan tas fram för hur utbildningsförvaltningens återbruksarbete kan genomföras och stödjas på ett bra sätt.

4.3 Ökad möjlighet till arbetsmarknadsinsatser

Det finns en god potential att fortsätta bedriva verksamhet för deltagare i arbetsträning i lokalen i Farsta strand och att vidareutveckla återbruket med nya delar. Det finns stora möjligheter att utveckla verksamheten i lagerlokalen med ytterligare ökat återbruk, administrativa uppgifter med flera meningsfulla arbetsuppgifter om verksamheten blir permanent.

En bedömning är att det finns möjligheten att utöka antalet deltagare till ca 10 deltagare och 3-4 personal. Med en ökad volym kan verksamheten även utöka det stöd som ges vid större flyttar och i och med det avlasta stadens förvaltningar.

4.4 IT-tjänst och teknisk plattform:

Den databas som ligger i dagens tekniska plattform ger möjlighet att ta fram statistik som är kopplade till ett flertal av de mål som ska följas upp inom stadens alla verksamheter.

Den tekniska plattformen som idag används för att annonsera och boka möbler och andra inventarier på Stocket återbruk är en tillfällig lösning som har använts under projektiden. Befintlig teknisk lösning bygger på en s.k. Open Source-lösning vars arkitektur avviker från stadens gemensamma standarder och mål om verksamhetsstödande- och uppföljningsbara lösningar. Den kräver även unik specialistkompetens vilket innebär personberoende och risk för kostnadsökningar.

I förundersökningen av ny teknisk plattform för Stocket återbruk förordas Stockholms stads E-tjänsteplattform (Bil 3, Förstudie teknisk plattform). E-tjänsteplattformen är en plattform med enhetligt gränssnitt för staden och uppfyller stadens krav och gemensamma mål om teknisk infrastruktur och säkerhet. Lösningar skapade i E-tjänsteplattformen bidrar till ökad igenkännbarhet för användare (standardiserat gränssnitt inom staden), samtidigt som föreslagen lösning möjliggör att befintlig interaktionsdesign och funktionalitet i Stocket bibehålls, vilket skapar igenkännbarhet bland befintliga användare av Stocket. Stocket plattformen har kommit att bli väl använt bland stadens verksamheter. Befintlig Stocket-webb överensstämmer med stadens Varumärkesmanual och gränssnitt.

Utöver migrering/flytt till stadens E-tjänsteplattform har förundersökningen även identifierat lösning som möjliggör integrerad statistikuppföljning. Sådan funktion finns inte i befintlig lösning vilket gör att man i dag beställer (månadsvis samt vid behov) statistikhämtning som tjänst från utvecklaren. Denna tjänst är därför opraktisk, personberoende och inte minst kostsam. Nedan kostnadsestimat inkluderar även kostnaden för integrerad lösning för statistikuppföljning. Denna del är estimerad att uppta 516 utvecklingstimmar vilket motsvarar 36,9 procent av totalt antal utvecklingstimmar, eller 615 072 kr. Eventuellt alternativ till identifierad lösning av integrerad statistikuppföljning kan potentiellt sänka utvecklingskostnaden. Sådant alternativ utreds skyndsamt.

Nedan följer estimat av utvecklingstimmar och kostnader för föreslagen lösning (Tab. 2, sid 30).

- dokumentation
- projektledning
- mottagning i E-tjänsteplattformen och SOA-plattformen (lagring)
- integrerad lösning för statistikuppföljning.

	Timmar	Kostnad
Utveckling	1398	1 613 876
- varav utveckling av integrerad lösning för statistikuppföljning	516	615 072
Produktionssättning	50	58 700
TOTALT	1448	1 672 576

Tab. 2, Estimat antal timmar och kostnader ny teknisk plattform

4.5 Finansiering av en permanent verksamhet

Serviceförvaltningen fick av SLK i uppdrag att ta fram förslag på olika finansieringsalternativ för en permanent verksamhet. Frågan har hanterats i projektets styrgrupp som tagit fram tre förslag; att kostnaderna täcks via självkostnad, via anslag eller att kostnaderna fördelas ut inom stadens olika förvaltningar och bolag. För det sistnämnda presenteras två olika förslag på fördelningsnycklar (Bil. 1, Styrgruppens förslag permanent verksamhet och finansiering, bil. 2, Beräkning av fördelningsnyckel).

Utgångspunkten vid framtagandet av förslagen har varit att finansieringsmodellen ska:

- Vara ett incitament för alla förvaltningar och bolag att återbruka inventarier framför att köpa nytt. Att förvaltningar/bolag kan följa sin kostnad borde ge en kostnadsmedvetenhet.
- Innebära minimal administration för stadens förvaltningar och bolag

Kostnaderna för drift av verksamheten för ett år, beräknad utifrån 2018 års budget där kostnader för projektledning ej är medräknad (Tab. 3).

Radetiketter	Kostnadstyp	Kostnad
Personal	Arbetsinstruktör lön	480 000
Lokal	Lokalhyra, fastighetsskatt, värme	900 000
Drift	IT drift	600 000
	Hyra bil inklusive drivmedel	120 000
	El	16 000
	Larm, brandlarm	24 000
	It kommunikation	47 000
	Städ	15 000
	Parkering	18 000
Övrigt	Diverse och förbrukningsmaterial	150 000
	Marknadsföring	150 000
Totalsumma		2 520 000

Tab. 3. Kostnader för drift av verksamhet per år

4.6 Effekter om ovanstående utvecklingar genomförs

- Stadens utgifter för inköp av nya artiklar skulle kunna minskas ytterligare
- Utebliven uppkomst av avfall kommer att öka ytterligare
- Uteblivna utsläpp av växthusgaser kommer att öka ytterligare
- Fler deltagarplatser skall kunna erbjudas som arbetsträning för människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden.
- Att fler och nya meningsfulla och efterfrågade arbetsuppgifter kan erbjudas deltagare som får arbetsträning. Nya arbetsuppgifter kan till exempel vara administration av annonser, hantering av mejlkommunikation, remake, rengöring och rekonditionering av möbler/inventarier och andra artiklar med mera.

5 Projektbeskrivning och avgränsningar

5.1 Projektmål och projektbeskrivning

Stocket återbruk ska ligga i framkant inom cirkulär ekonomi. Projektet ska uppnå mål inom tre huvudområden:

- **Ekonomisk hållbarhet**
Minskade utgifter för inköp av nya möbler, andra inventarier, värdeskåp, storköksutrustning, vitvaror, sportutrustning och andra artiklar
- **Miljömässig hållbarhet**
Minskad miljöpåverkan genom ökat återbruk, minskad uppkomst av avfall och minskade utsläpp av växthusgaser
- **Social hållbarhet** – arbetsmarknadsåtgärder, jämställdhet, HBTQ och mänskliga rättigheter

Målen överensstämmer med bland annat Parisavtalet, lagstiftning och styrdokument inom ekonomi, miljö och socialt arbete.

5.2 Styrdokument i staden

I projektdirektiv och projektplan är målen kopierade från budget 2017, dåvarande och miljöprogram och Avfallsplan som gällde 2017. Därefter har formuleringarna för målen varierat mellan åren 2017-2019 men innebörden har varit densamma.

Målen är 2019 formulerade enligt följande:

Stadens budget

- *Servicenämnden ska utreda förutsättningarna för en stadsövergripande återbruks tjänst. Ett testprojekt ska pröva funktionen*
- *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla - I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort*
- *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö - Stockholm har unika möjligheter att vara ledare i den globala omställningen som världen står inför.*
- *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden - Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna*

Stockholms stads miljöprogram 2016-2019

- *Delmål 4.1 Stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall. Produkter och inventarier som inte längre används inom en verksamhet ska så långt det är möjligt återanvändas till exempel möbler, textilier med mera*
Staden ska verka för att ta fram ett nätbaserat verktyg för att underlätta återanvändningen av kontorsmöbler och AV-utrustning.

Avfallsplan för Stockholm 2017-2020

- 1.2 Avfall ska förebyggas och en större andel produkter och material ska återanvändas.

EU:s Avfallshierarki

- *Förebygga uppkomst av avfall har högsta prioritet.*
Det bästa sättet att förebygga uppkomst av avfall är att avfallet aldrig uppstår.
- *Återanvändning av möbler och andra artiklar har näst högsta prioritet*

Kommunallagen

- *8 kap. 1 § kommunallagen (1991:900), KL. Kommuner och landsting skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.*

I praktiken innebär det att kommunen i första hand genomför intern återanvändning av en produkt i stället för att köpa nytt.

5.3 Avgränsningar och förutsättningar

Projektet har planerats och genomförts enligt projektdirektiv och projektplan. När projektet beviljades finansiering blev det möjligt att revidera flera mål och bland annat hyra och etablera en lokal för mellanlagring av möbler, leasa ett fordon för transport av möbler och andra artiklar, utöka personella resurser med mera.

5.4 Tidsplan

Projektet var från början planerat att genomföras under perioden maj 2017 till juni 2018. Projekttiden förlängdes i två omgångar till juni 2019 bland annat på grund av att etableringen av lagret försenades. Ett annat skäl till att projekttiden förlängdes var att resultat i projektet skulle kunna redovisas på ett rättvisande sätt.

6 Organisation, projektdokument och styrning

6.1 Projektorganisation

I projektgruppen ingår serviceförvaltningen, miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall, utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck, Hägersten Liljeholms och Rinkeby-Kista. I styrgruppen ingår representanter för miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall, utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och Skarpnäcks sdf. Fastighetskontorets förvaltningschef och Hägersten Liljeholms sdf och Rinkeby-Kista sdf direktörer avstod från att utse representanter till styrgruppen. I projektet finns två arbetsgrupper, en arbetsgrupp för arbetsmarknadsåtgärder och en för miljö.

6.2 Projektdokument

- Servicenämndens uppdrag budget 2016-2019
- Projektdirektiv beslut maj 2017
- Projektplan beslut maj 2017
- Lathund för personal som arbetar med support för webben
- Checklista - Större flyttar och omflyttningar av möbler, inklusive tidsplan för uppdrag och personalansvar för aktiviteter
- Checklista – Återbruk av fast inredning och byggmaterial, inklusive tidsplan för uppdrag och personalansvar för aktiviteter
- Folder/Infoblad
- Artiklar i interntidningar
- Nyheter och artiklar intranät och digitala nyhetsbrev
- Nyheter stockholm.se

6.3 Bilagor

Bilaga 1. Styrgruppens förslag angående Stocket återbruks framtid med förslag till finansiering, 2019-03-04

Bilaga 2. Beräkning fördelningsnyckel, 2019-03-04

Bilaga 3. Förstudie ny teknisk plattform, 2018

Bilaga 4. Stocket - Inriktningsärende om en återbrukstjänst för möbler och andra inventarier i Stockholms stad, 2016-03-21

Bilaga 5. Schabloner för Stocket återbruk, Institutet för Vatten och Luftvårdsforskning/Svenska Miljöinstitutet, nr U 6005, 2018

Bilaga 6, Stocket återbruk Projektdirektiv, 2017-05-11

Bilaga 7, Stocket återbruk Projektplan, 2017-05-11